

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Africké konflikty po skončení studené války: příčiny
rozpadu státu v Nigérii**

Kristýna Maňhalová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

Africké konflikty po skončení studené války: příčiny

rozpadu státu v Nigérii

Kristýna Maňhalová

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2016

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Doc. PhDr. Šárce Cabadové Waisové Ph.D. za vedení práce, cenné rady a připomínky, které mi během psaní poskytla.

Obsah

1	Úvod	6
2	Vymezení pojmů.....	9
2.1	Pojetí státu	9
2.2	Selhání státu	10
2.2.1	Rozpadlé a rozpadající se státy.....	10
3	Fragile States Index	14
4	Charakteristika a historický vývoj Nigérie	18
4.1	Předkoloniální období	18
4.2	Období kolonialismu.....	19
4.3	Vyhlášení nezávislosti.....	19
4.4	Vláda ozbrojených sil.....	20
4.5	Občanská válka	21
4.6	Druhá republika	22
4.7	Třetí republika	24
4.8	Současná situace v Nigérii	24
5	Nigérie a terorismus	27
5.1	Boko Haram	27
6	Nigérie jako rozpadlý stát?.....	31
6.1	Konflikty.....	31
6.1.1	Definice konfliktu.....	31
6.1.2	Konflikt mezi Hnutím za osvobození delty Nigeru, Ijawy a vládou.....	31
6.1.3	Konflikt mezi Boko Haram a vládou	32
6.1.4	Konflikt mezi fulanskými pastevci a tivskými a beromskými farmáři	34
6.1.5	Konflikt mezi severem a jihem	35
7	Závěr	36
8	Seznam použité literatury a pramenů	39
9	Resumé	42

1 Úvod

Subsaharská Afrika je jedním z nejkonfliktnějších regionů na světě, což je dáno z velké části její koloniální minulostí. Země, které v této oblasti od 50. let 20. století vznikaly, zdědily hranice, které byly vytvořeny vzájemnými dohodami jednotlivých mocností, a nebyl tedy brán zřetel na etnické rozložení obyvatelstva. Státům byla mezinárodním společenstvím udělována suverenity, aniž by kdo zjišťoval, zda ji budou schopni v budoucnu plnit. Tyto země postrádaly jednotící prvky, které by je spojovaly. Chyběla jim etnická, náboženská a jazyková jednota a neměly ani společnou historii z předkoloniální éry. Vznikaly tak státy s vysoce heterogenní etnickou, kmenovou nebo náboženskou strukturou. Jedním z příkladů vratké stability států s hranicemi vytvořenými bez respektu k náboženskému, etnickému a kmenovému rozložení populace je západoafrická Nigérie, která od konce studené války představuje vratkou stabilitu mezi tamní muslimskou komunitou, nacházející se převážně na severním území Nigérie, a komunitou křesťanskou, která má většinu svých zastánců na jihu země. To je zdrojem mnoha konfliktů. Obě dvě náboženské skupiny mají v zemi velký, a v početním poměru téměř vyrovnaný vliv. Právě jejich početní a geografické uspořádání vede k tenzím mezi oběma skupinami, které vyústily v roce 2002 ke vzniku radikální islamistické skupiny Boko Haram. Zmíněná skupina usiluje o svržení nigerijské vlády ve prospěch ustanovení vlastního chalífátu. Boje s touto radikální teroristickou skupinou se v současné době odehrávají nejen v Nigérii, ale přelily se také do sousedních států jako je Niger, Kamerun, Čad a do dalších západních oblastí Afriky. Další dispozice, které přispívají ke vnitropolitické krizi v Nigérii, jsou rozpory mezi třemi největšími etnickými skupinami – Hausy na severu, Iby na východě a Joruby ze západní části Nigérie. Tyto rozpory vedly až k občanské válce poté, co Ibové vyhlásili v roce 1967 na svém území nezávislý stát Biafra. V současné době tam probíhají také boje mezi křesťanskými farmáři a muslimskými pastevcí, kteří se nedokážou shodnout na rozdělení orné půdy.

Ve své bakalářské práci, kterou zpracuji formou jedinečné případové studie, se budu zabývat analýzou rozpadu státních struktur v Nigérii se zaměřením na probíhající konflikty v zemi. Podíváme se na historii této země, která nám pomůže osvětlit příčiny některých současných sporů, poté se zaměříme na konflikty a jejich dělení. Dále se pokusíme zjistit, jaké jsou bezpečnostní hrozby v Nigérii a z jakých příčin konflikty na území Nigérie vznikají. V závěru zjistíme do jaké míry je Nigérie rozpadlým státem.

První část této práce tvoří teoretický rámec a zabývá se teorií rozpadu státu, kde jsou představeny a vymezeny jednotlivé pojmy s touto teorií spojené. Pojmy jako slabý, selhávající a rozpadlý stát vznikly až v 90. letech 20. století po rozpadu bipolárního světa, kdy se USA a SSSR přestaly zajímat o země třetího světa a výrazně omezily tok financí do těchto zemí. Na základě tohoto konceptu sestavím kritéria, která jsou pro tuto problematiku rozpadlých států typická, pokusím se je aplikovat na případ Nigérie a zjistit, jak tyto kritéria působí na rozpad státnosti v Nigérii. Dále se pokusím zhodnotit, jak velký vliv má na rozpadu státnosti teroristická skupina Boko Haram. O problematiku slabých států se zajímá spousta autorů. Já pro svou práci využiji hlavně knihy Roberta I. Rotberga – *When States Fail: Causes and Consequences*, publikaci kolektivu autorů pod vedením Šárky Waisové – *Slabé státy. Selhání, rozpad a obnova státnosti a studii Teoretické vymezení a konceptualizace fenoménu slabých a selhávajících států* od Tomáše Šmída a Vladimíra Vaďury. Důležitým zdrojem k této bakalářské práci bude také *Fragile States Index*, díky jehož hodnocení získáme potřebné údaje o míře rozpadu státních struktur v Nigérii.

Druhá část práce představí jednotlivé prvky rozpadu státu aplikované na Nigérii. Nejprve charakterizuje a poté popíše historický vývoj Nigérie od získání nezávislosti po současnost. Následně zde bude vylíčen vznik islámské fundamentální skupiny Boko Haram, jejich cíle a územní vliv. V závislosti na aktuálním dění bude poté v práci předložen nejnovější vývoj situace s ohledem na probíhající konflikty v rámci federace a prvky rozpadu státu, které Nigérie vykazuje. V závěru práce zhodnotím nakolik je v

současné době nigerijská vláda schopna zajišťovat bezpečnost obyvatel a kontrolovat území federace.

Cílem této práce tedy bude zjistit, zda se v případě Nigérie jedná o rozpadlý stát, s přihlédnutím na současné dění a na probíhající konflikty uvnitř Nigérie. Zkoumána tak bude otázka, jak se na současném stavu podílí hnutí Boko Haram a jestli existují ještě další aktéři, kteří mají podíl na rozpadu státních struktur v Nigérii.

2 Vymezení pojmů

Abychom zjistili, zda Nigérie patří nebo nepatří mezi rozpadlé státy, musíme si nejprve vymežit a představit několik pojmů. Jako první definujeme, co musí splňovat moderní stát, který je základní jednotkou současného mezinárodního systému. Dále se pak budeme věnovat nefunkčním státům, načež největší pozornost zaměříme na rozpadlé státy (failed state, collapsed state). Tato kapitola tedy bude představovat teoretický rámec této bakalářské práce.

2.1 Pojetí státu

Než se pustíme do líčení toho, co to slabý stát je, musíme nejdříve charakterizovat stát moderní. Nejvíce používanou definici nastínil německý politik Max Weber ve své stati Politika jako povolání. Podle něj je „stát lidská pospolitost, která si na určitém území efektivně vyhrazuje monopol legitimního fyzického násilí.“ (Weber 1969 : 158). To znamená, že pouze stát a jeho donucovací složky smí používat násilí v souladu se zákonem. Dnešní koncept moderního státu vychází ze schopnosti kombinovat kapitálovou, infrastrukturní a donucovací mobilizaci zdrojů. K tomu je zapotřebí efektivní vlády, autority, centralizované správy a legislativních orgánů. Dalším klíčovým bodem tohoto konceptu je existence vnitřní a vnější suverenity. Moderní stát by měl také decentralizovaným způsobem rozdělovat veřejné statky na svém území, mezi které patří bezpečnost, pořádek, zdravotní péče, částečně vzdělání, fungující doprava, bankovní a peněžní systém apod. Nemohl by ale fungovat bez podpory obyvatelstva, které státu projevují vysokou míru loajality a tolerance vůči státním institucím (Waisová 2007: 11).

Po konci druhé světové války se začínají společenské vědy zabývat vznikem státních jednotek, které se odlišovaly od moderních států v mnoha aspektech. Jednalo se o slabé státy, které trpěly vnitřní slabostí a nestabilitou, a které selhávaly v naplňování klasických funkcí státu. Novým podnětem se pak pro debatu o roli státu staly teroristické útoky z 11. září 2001, kdy začala řada států prosazovat vůči těmto

státům různá bezpečnostní opatření, výjimkou nebyly ani vojenské intervence. Od té doby bylo napsáno množství odborných textů, zabývajících se rozpadajícími se a rozpadlými entitami, doposud ale neexistuje jednotná terminologie (Remešová 2014).

2.2 Selhání státu

Co se týče vymezení, zabývajících se selháním státu, neexistuje v odborné literatuře jednotné označení. Spousta autorů různě kombinuje stávající termíny bez objasnění, zda mezi nimi činí rozdíly. Nejčastěji používanými pojmy jsou weak, failing, failed nebo collapsed states, které jsou obvykle překládány jako slabé, selhávající, (rozpadající se) nebo rozpadlé státy. Ve všech případech dochází v různé míře k neuspokojování základních potřeb většiny občanů, chybnému fungování vládních institucí a není zajištěna bezpečnost obyvatel a jejich majetku na území daného státu. (Šmíd 2009:44-46).

K určení slabé státnosti slouží v dnešní době celá řada ukazatelů. Patří sem ekonomické, sociální a politické ukazatele, jako je míra kriminality ve státě, rychlost ekonomického úpadku, nucená migrace, rozdělení společnosti na náboženských a etnických základech, úroveň chudoby obyvatelstva, dominance vojenských složek, zásahy cizích aktérů do dění v zemi a míra porušování lidských práv (Waisová 2007: 12). Jako další faktory slabé státnosti uvádí Robert Jackson například postkoloniální minulost, vysokou korupci elit nebo etnické štěpící linie, které uvrhávají zemi do nepřetržitého napětí (Jackson 1982:1).

2.2.1 Rozpadlé a rozpadající se státy

Analýzou rozpadlých států se začali autoři zabývat v polovině 90. let 20. století poté, co se zhroutilo bipolární uspořádání světa a státy, zejména třetího světa, přestaly být finančně a materiálně podporovány ze strany Spojených států amerických a Sovětského svazu. To vedlo k sériím státních převratů a pádům režimů,

kteřé mnohdy propukly v občanskou válku (Šmíd 2009:50-51). Znovu se na ně přenesla pozornost po teroristických útocích v roce 2001 ve Spojených státech, kdy se o rozpadlých státech začalo hovořit jako o bezpečnostní hrozbě pro ostatní státy. Podle představitelů americké administrativy byly tyto státy živnou půdou pro různé teroristické skupiny, kde měly zajištěn úkryt a mohly zde nerušeně plánovat své teroristické aktivity (Waisová 2007:1).

Pro rozpadající se a rozpadlé státy je typickým rysem jejich vnitřní slabost. Stále jsou uznávány mezinárodním společenstvím jako suverénní jednotka, avšak nejsou schopny uplatňovat suverenitu na vlastním území. V těchto státech uplatňují státní instituce svou moc pouze na území hlavního města a za jeho hranice již nesáhá jejich autorita. Na periferiích dochází k pokusům o separaci, k drancování místního bohatství a ke střetům mezi skupinami (Šmíd 2009:45-47).

William Zartman pojímá zhroucení státu jako stav, ve kterém vládní instituce nejsou schopny provozovat základní povinnosti. Slabý stát ztrácí moc propůjčovat svým občanům jméno, teritorium nezvládá zajistit občanům bezpečnost, politické instituce ztrácí legitimitu a schopnost ovládat veřejné statky. Jednou z nejzákladnějších politických jistot je bezpečnost. Jestliže stát nedokáže zajistit bezpečnost, nedokáže zajistit ani další složky (Zartman 1995: 1-15).

Jak již bylo zmíněno, bezpečnost patří k nejdůležitějším politickým statkům. Zahrnuje v sobě ochranu svých obyvatel a zajištění hranic proti vnějším i vnitřním hrozbám. Také by měl být stát schopen udržet svou územní integritu, aby hranice zůstaly neměnné a nedocházelo k pokusům o získání části území ze strany sousedních států nebo povstaleckých skupin. S ochranou hranic souvisí rovněž bránění šíření zločineckých aktivit (Rotberg 2003: 1-2). Státy jsou považovány za rozpadlé, pokud tyto úlohy nezvládají zajistit. U těchto států kontroluje centrální moc pouze území hlavního města, do kterého plyne veškerý kapitál, a kde žije elita státu. A výhradně zde jsou udržovány komunikační sítě. Hranice hlavního města jsou mnohdy brány jako hranice daného státu. Za těmito hranicemi ztrácí vláda veškerou svou autoritu a moc

je zde držena v rukou kmenových vládců nebo etnických skupin, kteří dané části uzurpují (Rotberg 2003: 3). Pokud je zajištěna bezpečnost, může vláda začít řešit požadavky na další politické statky, mezi které se řadí zdravotní péče, školství, infrastruktura, komunikační sítě, stabilní měnový systém, apod.

Pro rozpadlé státy bývá nejčastější příčinou násilí a konflikty. Tyto konflikty bývají spojovány se vzestupem nevládních skupin, které se snaží o ovládnutí a kontrolování důležitých přírodních zdrojů nebo dokonce o svržení centrální vlády (Šmíd 2009: 47). Střety bývají dlouhodobé, rozsáhlé a cílené proti vládě. Důsledky tohoto násilí bývají nedozírné. Může dojít ke kolapsu zemědělství, ke zničení úrody, zhoršení životních podmínek, rozkladu infrastruktury, apod. Projevy násilí jsou jedním z prvních jevů, které mohou dovést stát až ke kolapsu (Jihlavec 2007: 30). Robert Rotberg shledává selhávající stát jako „nebezpečné území s krajně napjatými vztahy mezi obyvateli, na němž ostře soupeří znesvářené ozbrojené skupiny“ (Rotberg 2003:5-6). Konflikty, vznikající na těchto územích, bývají zakořeněny v etnické, náboženské, jazykové či jiné dimenzi. Vstup do ozbrojené fáze je umožněn v důsledku rozkladu státní kontroly a možnosti státních struktur takovému postupu zamezit. Typickým rysem je nárůst organizovaného násilí a vadná činnost legislativních orgánů, kdy dojde k převzetí výkonu jejich kompetencí exekutivními institucemi (Šmíd 2009:45). Z ekonomické perspektivy nastává úpadek, když dojde k rozpadu infrastruktury a postupnému vymizení sociálních služeb, jako například školství, zdravotnictví, apod. Za těchto podmínek dochází k šíření nemocí (HIV, malárie), jelikož se nikdo nestará o prevenci, k migraci obyvatel a nastává nedostatek veškerých zdrojů (Newman 2009: 431).

Za další příčinu rozpadu je považována zhoršená ekonomická situace. Reformy, které se snaží stát prosadit, vedou spíše ke konfliktu, neboť postrádá monopol na použití násilí, aby tyto reformy prosazoval. Stát na sebe nebere závazek za ekonomický prospěch všech obyvatel a bohatství země je přerozdělováno mezi hrstku lidí, a tím se prohlubuje nerovnost. Nespokojenost obyvatelstva pak může přerůst až v ozbrojený střet (Rotberg 2003).

V rozpadlých státech je přítomná vysoká míra zločinnosti, jež je způsobena právě nízkou mírou autority. Příznačným se stane nárůst organizovaného zločinu, zejména obchodování s drogami a zbraněmi. Ozbrojené složky si na nákup zbraní vydělávají pašováním lidí, únosy, zejména turistů, obchodem s narkotiky, nelegální těžbou surovin, atd. (Jihlavec 2007: 32). Stát také ztrácí schopnost bránit své hranice a na periferii se začínají objevovat povstalecké skupiny se separatistickými požadavky. Je běžné, že se dříve či později pokusí některý ze separatistů svrhnout centrální vládu (Šmíd 2009:45). Dalším bodem zhroucení státu je také vysoká míra korupce a udržování obchodních vztahů mezi vládou a určitým kmenem nebo rodinou. Většinová část obyvatelstva tak bývá přehlížena a nejsou plněny jejich požadavky. Po zkušenostech s tímto nerovným jednáním a neexistencí nezávislého spravedlivého soudu se občané odvracejí od státu a shánějí ochranu u soukromých aktérů (Rotberg 2003: 3-4).

3 Fragile States Index

Fragile States Index je projekt, který spolu iniciuje nezisková organizace Fund for Peace a časopis Foreign Policy. Hodnotí se v něm míra stability konkrétních států a jejich sklon k rozpadu. Tato tabulka je tvořena pouze státy, které jsou členem OSN, jedná se tedy o 178 zemí, a je vedena od nejkritičtějších po nejstabilnější. Index je každoročně sestavován od roku 2005 na základě 12 indikátorů, kdy je každý z nich hodnocen na stupnici od 0 do 10. Všechny hodnoty se sečtou a státy se seřadí podle výsledného čísla. Poté jsou státy rozděleny na základě těchto hodnot do skupin, značící míru nestability: pohotovost, varování, stabilní a udržitelný. Tyto indikátory se rozdělují do tří skupin – sociální, ekonomická a politicko-vojenská.

Do oblasti sociálních indikátorů se řadí demografické tlaky, pohyb uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, meziskupinová nenávist a odchod lidí ze země a odliv mozků. Demografické tlaky zahrnují tlaky na obyvatelstvo, které znemožňují vládě chránit své občany a uplatňovat na ně svou moc. Patří sem přírodní katastrofy, nemoci, životní prostředí a jeho znečištění, nedostatek potravin a pitné vody, environmentální tlaky, podvýživa, populační růst a úmrtnost. Indikátor, zabývající se pohybem uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, zkoumá počet uprchlých osob v poměru na hlavu k občanům země a soustředí se na problematiku uprchlických táborů a táborů vnitřně vysídlených osob a nemocemi, souvisejících s přemísťováním. Indikátor meziskupinová nenávist řeší napětí a násilí mezi skupinami, diskriminaci, bezmoc, etnické násilí, náboženské násilí, komunální násilí a sektářské násilí. Odchod lidí ze země a odliv mozků je spojen s odchodem vzdělaných lidí ze země (Fund for Peace 2016).

Mezi ekonomické indikátory patří nerovnoměrný ekonomický rozvoj a chudoba a hospodářský pokles. Nerovnoměrný ekonomický rozvoj se hodnotí podle GINI indexu, podílu příjmů nejbohatších 10 % obyvatel a 10 % nejchudších obyvatel, podílu dostupnosti služeb ve městech a na venkově, zaměstnanosti mladých lidí, rozdílu v příjmech a počtu lidí, žijících ve slumech. Indikátor chudoby a hospodářského

poklesu se zaobírají hodnotami, týkající se rozpočtu, zadluženosti, nezaměstnanosti, růstu HDP, HDP na hlavu a inflaci (Fund for Peace 2016).

A do poslední skupiny politicko-vojenských indikátorů řadíme legitimitu státu, veřejné služby, lidská práva a právní řád, bezpečnostní aparát, frakční boje a intervence vnějších aktérů. Legitimita státu zobrazuje skutečnou moc státu a hodnotí se podle míry korupce v zemi, efektivity vlády, politické participace, míry demokracie, šedé ekonomiky, obchodu s narkotiky, mocenských bojů atp. Indikátor veřejných služeb vypovídá o schopnosti státu poskytovat obyvatelům služby. Sleduje se míra kriminality, přístup ke vzdělání a zdravotnictví, míra gramotnosti, dostupnost pitné vody, kvalita infrastruktury apod. Lidská práva a právní řád se zabývají jejich dodržováním. Zkoumá svobodu tisku, občanská práva, náboženské stíhání, politické svobody, obchod s lidmi, věznění, apod. Bezpečnostní aparát ukazuje, do jaké míry je stát schopen splňovat monopol na legitimní užití moci. Do svého bádání zahrnuje vnitřní konflikt, úmrtí důsledkem konfliktu, vojenské převraty, bombové útoky, demonstrace, rebelie, šíření lehkých zbraní atp. Indikátor frakčních bojů sleduje, zda jsou vztahy mezi elitami kritické, jak probíhají mocenské boje, jestli se vyskytují mezi frakcemi přeběhlíci, zda dochází při volbách k chybám a zabývá se politickou soutěží. Posledním indikátorem je vnější intervence. Ten kontroluje, zda v zemi nezasahují vnější aktéři, kteří se snaží přebrat některé státní úlohy. Řadí se sem mírové mise, zahraniční vojenská intervence, mise OSN a sankce (Fund for Peace 2016).

Nigérie se od roku 2007 pravidelně umísťuje v první dvacítce nejkritičtějších států. V roce 2015 skončila Nigérie na 17. místě s dosaženým výsledkem 102,4 body a spadá tak do kategorie pohotovosti. Tento výsledek je zatím nejhorší, jakého kdy Nigérie dosáhla, jak můžeme vidět na grafu 1.

Tabulka 1: Výsledky Nigérie ve Fragile States Index v roce 2015, maximální počet bodů v každé kategorii je 10

Demografické tlaky	8,8	Delegitimizace státu	9,1
Vnitřní vysídlení a uprchlíci	7,5	Veřejné služby	9,1
Skupinová nenávisť	9,9	Lidská práva	8,8
Odchod obyvatel	7,1	Bezpečnostní aparát	9,9
Nerovnoměrný ekon. vývoj	8,8	Frakční boje	9,8
Chudoba a ekonom. úpadek	7,6	Vnější intervence	6,0

Celkový výsledek: 102,4/120

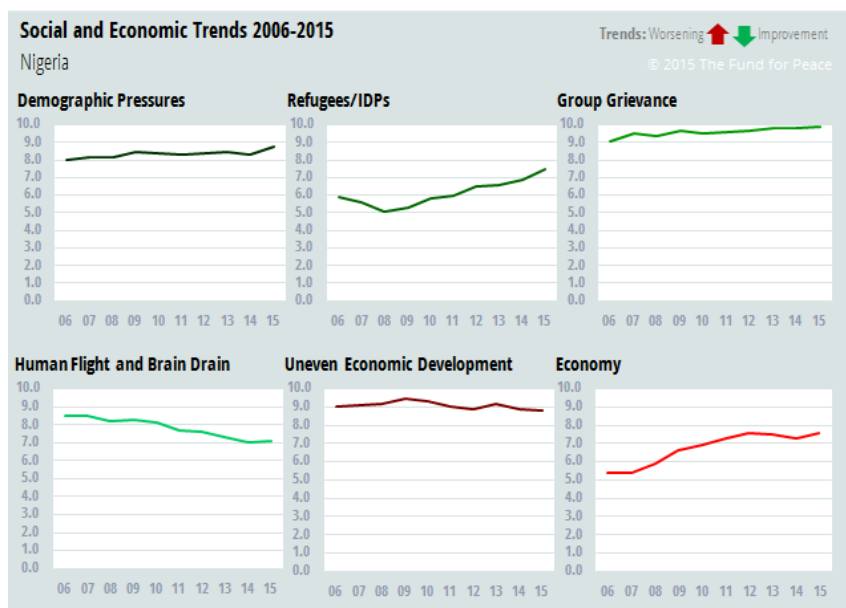
Při pohledu na zde vyobrazené grafy 2 a 3, které vykreslují pohyby výše uvedených indikátorů mezi lety 2006-2015, je vidět u většiny ukazatelů křivka téměř neměnná. Největší viditelné zhoršení zaznamenal ukazatel pohybu uprchlíků a vnitřně vysídlených osob, což je dáno probíhající válkou v severovýchodní části Nigérie, spojenou s aktivitami islámského fundamentálního hnutí Boko Haram. Ke zhoršení stavu došlo také u indikátoru chudoby a hospodářského poklesu a lidských práv a právního řádu. Indikátory skupinová nenávisť, bezpečnostní aparát a frakční boje vystoupaly téměř k nejvyššímu číslu stupnice. Tyto tři ukazatele jsou na tom tedy nejhůře, což lze vidět i v předchozí tabulce. Naopak ke zlepšení došlo u indikátoru odchodu lidí ze země a odlivu mozků. Stagnující potenciál je tedy zaznamenán u ukazatelů demografické tlaky, meziskupinová nenávisť, nerovnoměrný ekonomický vývoj, legitimita státu, veřejné služby a vnější intervence.

Graf 1: Vývoj Nigérie za posledních 9 let, vzrůstající pohyb představuje zhoršující se trendy, klesající vyjadřuje zlepšení

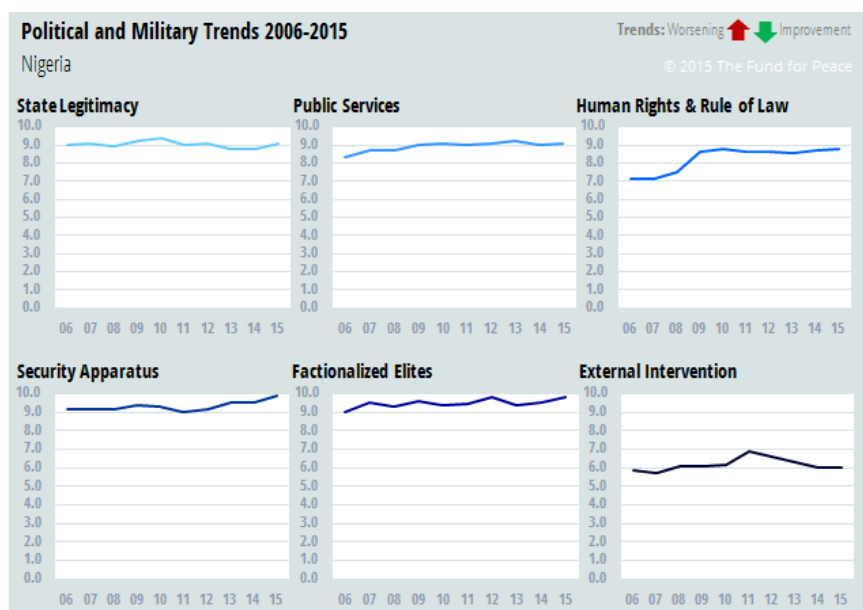
Poznámka: Převzato z (Fund for Peace 2016, <http://fsi.fundforpeace.org/2015-nigeria>, 21. 4. 2016).

Graf 2: Dlouhodobý vývoj sociálních a ekonomických ukazatelů v Nigérii, vzrůstající pohyby představují zhoršující se trendy, klesající vyjadřuje zlepšení

Poznámka: Převzato z (Fund for Peace 2016, <http://fsi.fundforpeace.org/2015-nigeria>, 21. 4. 2016).

Graf 3: Dlouhodobý vývoj politicko-vojenských ukazatelů v Nigérii, vzrůstající pohyby představují zhoršující se trendy, klesající vyjadřuje zlepšení

Poznámka: Převzato z (Fund for Peace 2016, <http://fsi.fundforpeace.org/2015-nigeria>, 21. 4. 2016).

4 Charakteristika a historický vývoj Nigérie

Nigérie, oficiálním názvem Nigerijská federativní republika, je největším státem západní Afriky. Sousedí se čtyřmi státy – Beninem, Kamerunem, Čadem a Nigerem. Skládá se z 36 spolkových států a od roku 1991 také z jednoho distriktu hlavního města Abuja. Bývalým hlavním městem byl Lagos. Každý stát má svoji vládu vedenou guvernérem a státními orgány. Národní shromáždění na úrovni federace je dvoukomorové a je složeno z Poslanecké sněmovny a Senátu.

4.1 Předkoloniální období

Nigérie je velice rozmanitou zemí. Lidé v ní se od sebe liší barvou pleti, náboženskou vírou, rodnou řečí, vzdělanostní úrovní, mírou bohatství i názory. Sjednocujícím prvkem je zde pouze anglický jazyk. Kontakty s touto částí Afriky probíhaly již v 15. století, kdy propuklo námořní objevování světa. Zavítali sem Portugalci, Francouzi i Britové. V tu dobu se rozmohl obchod s otroky, skrz který si mnoho tamních vládců přišlo k velkému bohatství. Otroci byli násilně odvlékáni do Ameriky, kde po vybití indiánů zastávali těžkou práci na plantážích a v dolech (Klíma 2003: 14-16).

V této éře objevů mají také původ křesťanské kořeny, neboť kmeny na jihozápadním pobřeží přecházely na katolickou víru výměnou za zbraně od portugalských mořeplavců. Islám se na severu rozmohl také v 15. století, kdy jej přijímali vládci pozdějších emirátů (Klíma 2003:10). Dalším náboženstvím, které se ale dochovalo jen okrajově, je animismus.

V roce 1807 došlo ke zvratu, když Britové vydali zákaz obchodu s otroky. Přestaly se vyvážet pracovní síly přes oceán, ale některé africké komodity, jako palmový olej a textilie, byly potřeba stále. Následkem zrušení vývozu otroků se dostala řada kmenů v deltě Nigeru do krize (Klíma 2003: 23).

4.2 Období kolonialismu

V 19. století vznikaly na území Nigérie protektoráty pod správou Velké Británie, které byly nakonec v roce 1906 sloučeny do jednoho. K tomuto území byla ještě roku 1961 přičleněna severní část britské části Kamerunu, a vzniklo tak dnešní území Nigérie. Britové již od počátku prosazovali nerovné jednání závislé na loajalitě vládců vůči Velké Británii. Nejlepší vztahy měli s aristokraty na severu a naopak nejhorší s jihovýchodní částí Nigérie, kde bývali nejlivnější náčelníci. Vývoj na území Nigérie probíhal nerovnoměrně. Východní část se rozvíjela až v meziválečném období, kdy odcházeli lidé do měst, přijímali křesťanskou víru a moderní vzdělanost, ale postrádali jednotící prvek, jakým byl na severu korán, muslimské právo a islámská učenost. Jižní část byla nejvíce pod britskou kontrolou, která zde pomáhala rozvíjet technickou modernizaci a efektivitu koncentrace výroby. Tím na jihu vzrůstala specializace a kvalifikace pracovníků v různých sektorech, ale v důsledku vysokého přirozeného populačního přírůstku zůstávala vysoká nezaměstnanost (Klíma 2003: 29).

Po 2. Světové válce vzrůstal mezi africkými vůdci strach, že by se po ústupu kolonizace mohla Afrika rozdrobit na spoustu malých státních jednotek. Vznikaly proto snahy o panafrické sjednocení. Největší úsilí vedli William Edward Burghardt Du Bois a ghanský Kwame Nkrumah. Chtěli, aby Afrika měla jednu společnou vládu, parlament, armádu, jednotnou měnu, atd. Tyto vize však nebyly přes obrovskou rozdílnost ve všech částech Afriky možné (Klíma 2003: 31-33).

4.3 Vyhlášení nezávislosti

První republika vznikla 1. října 1960, avšak většina obyvatel zažívala již po pár měsících zklamání. Nebyl patrný žádný pokrok v životní úrovni v porovnání s kolonialismem. Úředníci a hodnostáři vedli život v přepychu, zatímco prostí občané sotva užívali sebe a své příbuzné. Také jednotlivá etnika vyzařovala nespokojenost. Ta menší byla diskriminována na úkor početnějších, proto se ze Západní části Nigérie oddělila ještě nová Středozevní oblast.

Před volbami 1964 zvažovaly politické strany svoje možnosti a jednaly o možnostech koalic. NCNC, která v minulosti spolupracovala s NPC, se spojila s AG, a naopak NPC se přidala k NNDP. Voliči však nadále volili dle svých etnických příslušností, protože mezi jednotlivými etniky panovala neustále nedůvěra. Při volbách docházelo ke sporům a hádkám a podmínky byly v různých částech federace nerovné, proto pak poražené strany odmítaly uznat vítěze voleb. Moc do svých rukou proto nakonec převzala armáda (Klíma 2003: 45-54).

4.4 Vlása ozbrojených sil

K vojenskému převratu došlo v lednu 1966. Ozbrojené síly vtrhly do hlavního města federace a hlavních měst jednotlivých částí Nigérie – Kaduny, Enugu a Ibodanu. V ten den byli zavražděni předseda vlády Severní oblasti A. Bella, premiér federální vlády A.T.Bolewu a předseda Západní oblasti S. Akintola. Vlása se ujal generál-major Ironsi, který se dosadil do funkce vojenského diktátora. Snažil se sjednotit Nigérii a upevnit jednotu pomocí dekretů. Poté, co 34. dekretem zrušil federální uspořádání a vyměnil ho za unitární status, došlo k masovému vyvražďování Ibů na severu země. Seveřané se tak mstily za krvavý převrat, ve kterém bylo zabito mnoho Hausů a Fulbů. To vedlo k hromadným útěkům na Východ a došlo k přelidnění Východní oblasti. Násilí se poté dopouštěli také na Východě, kde docházelo k vyvražďování Seveřanů, kteří zde žili (Klíma 2003: 55-58).

Ukřivďení Seveřané toužili po odplatě a tak v červenci roku 1966 došlo k druhému vojenskému převratu. Severští vojáci obklíčili ibadonské vládní sídlo a pozabíjeli spoustu Ibů, včetně Ironsiho. Hlavou státu se stal Yakubu Gowon – seveřan, ale křesťanského vyznání. Zavedl zpět federaci a současné čtyři části Nigérie rozdělil na 12 menších států – Kwara, Lagos, Západní, Středozápadní, Rivers, Východní centrální, Jihovýchodní, Benue-Plateau, Severozápadní, Kano, Severocentrální a Severovýchodní.

Protože útoků na Iby v severní oblasti neubývalo, Ojukwu, vojenský guvernér Východní oblasti, podněcoval Iby na Východě proti vládě v Lagosu, a že by bylo

Východu jako samostatnému státu lépe. Východ byl bohatý na ropná naleziště a nechtěl se se zbytkem federace o zisky z ropy dělit. Gowon sliboval postupný přechod k civilní vládě, propouštěl politické vězně a snažil se spory s východní částí urovnat. Z toho důvodu proběhla schůzka v Aburi (Ghana), kde se snažil s Ojukwuou domluvit. Ojukwu požadoval větší autonomii pro Východní oblast, Gowon chtěl udržet federativní jednotu. Výsledek schůze interpretovali každý po svém a Ojukwu po pár týdnech vyhlásil 30. 5. 1967 na východním území samostatnou republiku Biafru (Klíma 2003: 58-66).

4.5 Občanská válka

Týden na to propukla válka. Ojukwu se ukázal krutější, než byl generál Gowon. Věřil v odvahu biaferských vojáků, pokud ale zklamali, neváhal je střílet. Snažil se dostat na svoji stranu Joruby (jihozápadní část), ti se ale přidali ke zbytku federace. Od podzimu 1967 postupně Biafra ztrácela svá území, ale Ojukwu se vzdát nehodlal. Obyvatelé Biafry se tísnili na malém kousku, trpěli hladu a nemocemi. Ojukwu ale odmítal jakoukoli humanitární pomoc. V zahraničí panovala nervozita. Ostatní státy se obávaly, aby nepropukly nepokoje i v dalších afrických státech (Klíma 2003: 68-76).

Ve druhé polovině roku 1969 se vzdávala spousta biaferských vojáků a federální armáda a vláda, aby se ukázaly v dobrém světle, se o Biafrany postaraly, daly jim najíst a napít, a ošetřily jim zranění. Doufaly, že to povzbudí další vojáky se vzdát a ukončit tak válku, která nakonec trvala dva a půl roku. Když Ojukwu zjistil, že nedokáže zvítězit a mezinárodního uznání se Biafra nedočká, svolal svou rodinu a uprchl letadlem ze země. Jeho nástupce generálmajor P. Effiong pak dne 15. 1. 1970 podepsal kapitulaci. Gowon poté vytvořil „devítibodový plán“, ve kterém chystal novou federální ústavu, nové volby na úrovni federace i jednotlivých států, protikorupční opatření, atd. (Klíma 2003: 76-78).

V 70. letech byla objevena nová ropná naleziště a příjmy z vývozu brzy dosáhly 90 % veškerých příjmů rozpočtu federace. Došlo ke zvýšení těžby i vývozu. Tímto se země přetransformovala ze zemědělského státu na rentiéřský. Zemědělství začínalo

být opomíjeno, protože vláda spoléhala, že všechno z peněz z ropy koupí. Nigérie začala trpět vysokou mírou korupce, jelikož ani neexistovaly žádné kontrolní mechanismy. Také tou dobou proběhlo další sčítání lidu, což obnovilo napětí mezi severní a jižní oblastí. Moc peněz zaslepila i Gowona, který přestával chtít předat moc civilistům ve stanoveném termínu. Proto proběhl v červenci roku 1975 nekrvavý převrat, po kterém se k moci dostal brigádní generál Murtala Muhammed. V čele Nigérie vydržel ale jen krátce, neboť na něj byl v únoru 1976 spáchán atentát. Po něm se v čele ocitl Olusegun Obasanjo, jenž byl Muhammedovým nejbližším společníkem (Klíma 2003: 80-88).

4.6 Druhá republika

Poté, co Spojené státy americké začaly těžit ropu na Aljašce a Velká Británie v Severním moři, došlo ke zhoršení hospodářské situace. Bylo potřeba snížit těžbu i vývoz ropy. Zrak byl proto znovu upřen na zemědělství, ale bylo už dost zanedbané, proto bylo nutné provést reformy. Obasanjo nechal vytvořit novou ústavu, která vymezovala rámec pro soutěž celonigerijských stran a dal pokyn k přípravám voleb (Klíma 2003: 88-90). Ústava byla schválena v roce 1979 a dala tím vzniknout druhé republice. Vzorem pro tuto ústavu byla částečně americká ústava. Garantovala silnou moc prezidenta a vybudovala dvoukomorové národní shromáždění, tvořené sněmovnou a senátem. Také zakazovala zakládání etnických stran, přesto ty vzniklé odrážely regionální a etnické štěpící linie (Rosůlek 2007: 225-226).

Do voleb 1979 se přihlásilo pět stran – Národní strana Nigérie (NPN – National Party of Nigeria), obhajující zájmy severu, Sjednocená strana Nigérie (UPN – Unity Party of Nigeria), hájící jorubské požadavky, iboská Nigerijská lidová strana (NPP – Nigerian People's Party), Strana lidové spásy (PRP – People's Redemption Party) a Lidová strana velké Nigérie (GNPP – Great Nigeria People's Party). Zde se ukázala převaha severu, poněvadž volby vyhrála Národní strana Nigérie a prezidentem se rovněž stal muslim ze severního národa Fulbů Alhaji Shehu Shagari (Klíma 2003: 86-92).

Další volby se konaly v roce 1983, a protože mezi elitou opět převládala korupce a potřeby široké veřejnosti byly upozaděny, rozhodl se Shagari opětovně zvítězit podvodem. V době voleb měly na starost pořádek policejní složky, které ovšem podporovaly dosud vládnoucí NPN. Proto, pokud voliči nechtěli ve volbách podpořit opět NPN, nepustili je vůbec do volební místnosti. Jelikož po volbách vypukly násilnosti, nigerijská armáda znovu provedla puč a došlo k převratu. Pátým vojenským prezidentem se tak stal generálmajor Muhammed Buhari. Opět byla zrušena ústava, rozpuštěn parlament a zakázány politické strany (Klíma 2003: 100-103).

Po 20 měsících ho nekrvavým převratem nahradil Ibrahim Babangida, který slíbil vrácení moci civilní vládě do roku 1990. V roce 1987 byly vytvořeny další dva státy a celkový počet se zvýšil na 21, o 4 roky později vzrostl počet o dalších 9. Dále za jeho vlády došlo ke zlepšení vztahu se sousedními zeměmi, hlavně s Beninem. V této době se hlavním městem stává Abuja. O dva roky později byl zaveden program postupného přechodu k demokracii a rozhodlo se o zřízení dvou silných stran. První strana měla název Národní republikánský konvent (NRC – National Republican Convent) a stála názorově napravo od středu, druhá strana nesla označení Sociální demokratická strana (SDP – Social Democratic Party) a stála mírně vlevo od politického středu (Klíma 2003: 103-109).

Ve volbách do Národního shromáždění v roce 1992 zvítězila SDP s 52 křesly v Senátu a 314 ve Sněmovně reprezentantů. S volbou prezidenta to bylo dramatičtější. Babangida chtěl prezidenta vybrat sám, proto jako jednoho z kandidátů dosadil muslimského Bashira Tofu. K jeho smůle lid zvolil druhého kandidáta Moshooda Kashimawa Olawala Abiolu, křesťana z kmene Jorubů. Z toho důvodu Babangida anuloval volby a moc předal civilistovi Ernestu Shonekanovi. Ten se dlouho neudržel a roku 1993 byl svržen Saním Abachou, bezohledným diktátorem, který znovu vše vytvořené zrušil a rozpustil. Abiola, který se stále považoval za právem zvoleného prezidenta, byl zatčen a uvězněn (Klíma 2003: 109-116). Nepokoje vypukly mezi Nigérií a Kamerunem, neboť si Kamerun nárokoval ropná ložiska na poloostrově

Bakassi, jelikož jim je Gowon za své vlády přenechal. Spor se dostal až k Mezinárodnímu soudnímu dvoru, který dal za pravdu Kamerunu (Klíma 2003: 113).

4.7 Třetí republika

Abacha věznil své rivaly a několik svých druhů nechal zavraždit ze strachu ze svrhnutí. Poté, co zinscenoval justiční vraždu ekologického aktivisty a spisovatele Ken-Saro Wiwy, bylo Nigérii pozastaveno členství v Commonwealthu. V roce 1998 však Abacha nečekaně zesnul a po něm zemřel také na zástavu srdce i Abiola krátce po propuštění z vězení. Na místo hlavy státu tedy nastoupil Abdulsalam Abubakar. Ten nechal většinu politických vězňů propustit, včetně Obasanja, a vyhlásil program usmíření a vyjádřil ochotu odevzdat moc civilistům. Roku 1999 se konaly parlamentní volby, ve kterých kandidovala Lidová demokratická strana (PDP – People's Democratic Party), Všelidová strana (APP – All People's Party) a Aliance pro demokracii (AD – Alliance for Democracy). Vítězství s nadpoloviční většinou získala PDP. Do prezidentského křesla dosedl opět Olusegun Obasanjo, který svou pozici obhájil i ve volbách 2003. Po jeho nástupu došlo k upravení četných zákonů, diversifikaci ekonomiky a především nárůstu produktivity v zemědělství. A také nezaměstnanost se dařilo postupně snižovat (Klíma 2003: 117-122).

4.8 Současná situace v Nigérii

Nigérie si od svého vzniku prošla řadou těžkých událostí. Demokracie zde byla přijímána velmi těžko, protože lidé nechápali význam svobodných voleb a po několika vojenských převratech a držení moci v rukou vojenských generálů, byli zvyklí dělat, co se jim nařídí. Lidé nemají důvěru k politickým a ekonomickým institucím, jelikož při vládnutí civilního obyvatelstva docházelo k masivní korupci (Le Van 2012).

V roce 2015 vydal Transparency International na svých stránkách Index vnímání korupce (CPI Index), ve kterém se dostala Nigérie na 136. příčku z celkových 168. Dosáhla 26 bodů ze 100, což značí, že míra korupce je v Nigérii vysoká. 0 v žebříčku ukazuje vysokou míru korupce, 100 žádnou korupci (Transparency International 2016).

V ústavě Nigérie jsou zakotvena ženská práva, ale i přesto v praxi čelí ženy násilí a nástrahám, které jim znemožňují podílet se na politickém životě. S ženami je mnohdy zacházeno jako s věcmi a na severu Nigérie je častý obchod s ženami a dětmi, které jsou prodávány za účelem nucených prací a pohlavního zneužívání. Také osoby s homosexuální orientací to mají těžké. Uzavírání sňatků těchto osob je zakázáno, a také pohlavní styk a projevy na veřejnosti jsou trestány, v severních zemích i smrtí (Le Van 2012).

Policie a bezpečnostní složky používají při svém vyšetřování běžně taktik, které by měly být z pohledu lidských práv zakázané. Dochází k nelegálnímu zadržování osob, úplatkům, mučení, znásilňování a dalším nepřijatelným praktikám (Le Van 2012).

Nigérie zatím zaznamenala nejdelší úsek civilního vládnutí od vyhlášení nezávislosti na Velké Británii v říjnu 1960. V roce 2007 vystřídal Olusegunu Obasanja na postu prezidenta Umaru Yar'Adua, zastupující Lidovou demokratickou stranu, který ale v roce 2010 po těžké nemoci zemřel. Po jeho smrti úřad převzal jeho viceprezident Goodluck Ebele Jonathan, který poté v roce 2011 v prezidentských volbách zvítězil (Le Van 2012).

V nejnovějších volbách, konaných v březnu 2015 Jonathana porazil kandidát Všepokrokového kongresu, Muhammadu Buhari, který v čele Nigérie již byl v letech 1983-85 jako hlava páté vojenské vlády. Podle nigerijských zákonů musí vítěz získat nejen většinu hlasů, ale rozhoduje také počet států federace. Kandidáta musí zvolit v nejméně 26 státech. Buhari získal 53,96 % hlasů a dosáhl vítězství ve 27 z 37 států. Volby, konané v roce 2015, byly Evropskou unií vyhodnoceny jako nejdůvěryhodnější od roku 1999 (BusinessInfo 2015).

Po ekonomické stránce se Nigérie začíná zotavovat. V roce 2014 vláda vydala plán průmyslové revoluce Nigérie (Nigerian Industrial Revolution Plan), jehož cílem je vytvořit z Nigérie průmyslovou velmoc Afriky, která vyrábí zboží jak pro domácí trh, tak na export. Hlavním průmyslovým odvětvím se má stát zpracování zemědělských surovin, jako je výroba potravin, cukru, palmového oleje, kakaa a dalších produktů,

dále neméně důležitá má být těžba a zpracování rud a nerudných surovin, jako je výroba cementu nebo zpracování bauxitu, výrobky na bázi ropy a plynu, stavebnictví a služby. Plnému rozvoji nigerijského hospodářství ale brání mnoho faktorů – nestabilita v těžební oblasti v Deltě Nigeru a krádeže ropy, nedostatečná výroba elektrické energie, špatná dopravní infrastruktura, pomalé zavádění vládních programů v praxi a vysoká míra korupce. Buhari hodlá v krocích předchozí vlády pokračovat a slibuje dokončení privatizace elektráren, zvýšení výroby elektřiny a boj s korupcí. Dokud budou energetické náklady vysoké jako doposud, nigerijské průmyslové výrobky nebudou moci konkurovat levným dovozům (BusinessInfo 2015).

Mapa 1: Politická mapa Nigérie

Poznámka: Převzato z (Maps of World (<http://www.mapsofworld.com/nigeria/maps/nigeria-political-map.jpg>), 18. 3. 2016).

5 Nigérie a terorismus

V této kapitole bude popsán vznik islámského fundamentálního hnutí Boko Haram, které nabourává stabilitu Nigérie od svého vzniku. Svými sebevražednými útoky a přepadáváním vojenských objektů, policejních stanic, věznic, kostelů apod. zabíjejí spoustu lidí a mnoho lidí kvůli nim opustilo své domovy. Nigerijská armáda proti nim dosud nedokázala účinně bojovat.

5.1 Boko Haram

Boko Haram je teroristická organizace, která vznikla v roce 2002 na území severovýchodního státu Borno v Nigérii. Její oficiální název zní Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'awati Wal-Jihad, což se dá přeložit jako lidé, zavázání k šíření učení proroka Muhammada a džihádu. Ve světě je tato sekta známá spíše pod jménem Boko Haram, a tento hauský název bývá překládán jako „západní vzdělání je zakázáno“. Nicméně zástupci Boko Haram pojmají význam svého hnutí daleko širěji. Podle jejich výkladu nejde pouze o západní vzdělání, ale spíše o západní civilizaci. Opovrhují západním stylem života, který se neslučuje s islámským viděním světa. Jsou proti ustanoveným právům, které zde mají ženy, proti myšlenkám homosexuality, nesouhlasí se sankcemi za zločiny, jako je obchod s drogami, znásilňování dětí, odsuzují prostituci, pití alkoholu a mnoho dalších věcí (Forest 2012).

Ideologické počátky Boko Haram se dají objevit v obvinění tehdejší místní vlády v hlavním městě severního státu Borna, v Maiduguri, ze zkorumpovanosti a že jsou špatnými a falešnými muslimy, kteří se nechovají podle zásad své víry. Možnost očištění nacházeli pouze ve vedení Nigérie pod novým společenským řádem, pod právem šaría. Cílem Boko Haram je tedy vytvoření chalífátu na celém území Nigérie bez korupce a bezpráví a zřízení práva šaría ve všech státech Nigérie (Baldauf 2012).

Většina členů této povstalecké skupiny žije v severovýchodních státech Borno a Bauchi, a pochází z kmenů Kanuri, Hausa a Fulani. Právě na severu země je vyšší procento chudoby, nižší úroveň vzdělanosti, nízká dostupnost zdravotní péče a horší

podmínky pro život. Hořkost severanů prohlubuje také to, že elity se nikdy o severovýchod Nigérie příliš nezajímaly a staraly se spíše o rozvoj jihu (Forest 2012).

Již v názvu Boko Haram je patrná nenávisť k Západu. Členové skupiny věří, že veškeré zlo, ničící islám, pochází ze západu. Západní vlivy, zasahující do výchovy, kultury a médií, ohrožují tradiční islámské hodnoty. Je proto zakázané účastnit se voleb, nosit košile a kalhoty na veřejnosti, studovat na západních školách apod. (Cook 2011). Původcem všeho zlého, přicházejícího ze západu, jsou podle nich Spojené státy americké.

Za zakladatele tohoto islámského fundamentálního hnutí je považován Malam Ustaz Muhammada Yusuf. Yusuf veřejně odsuzoval dění v Nigérii, kritizoval zkorumpovanou vládu, která prohlubovala nerovnosti mezi obyvateli při přerozdělování statků, panovala zde obrovská chudoba a nebyl dostatek pracovních míst, což vedlo k vysoké nezaměstnanosti. Nespokojení a frustrovaní občané se snadno nechali zlákat a Yusufu podporovali. Yusuf poté založil v Maiduguri muslimský komplex, složený z mešity a škol, kde probíhalo učení v souladu se zásadami Koránu a kázání Yusufovy ideologie (Cook 2011). V červenci 2009 odstartovala série útoků v Bauchi a Bornu, cílených hlavně na policejní stanice. Byla to odplata za to, že při pohřbu jedno ze členů Boko Haram, bylo několik jejich příslušníků zabito. Poté nepokoje přerostly i do okolních států – Kana a Yobe. Při jedné policejní razii bylo zatčeno přes 700 členů Boko Haram, mezi nimiž byl i Yusuf. Krátce po zadržení byl Yusuf za nejasných okolností popraven nigerijskými bezpečnostními silami. Tato událost vyvolala silnou odezvu a z Yusufu se rázem stal mučedník (Cook 2011: 13).

Po Yusufově smrti se dočasně ujal vedení Sani Umar. Ten vydal po nástupu výhrušné prohlášení, ve kterém se veřejně hlásí k Al-Kaidě a udává budoucí směřování skupiny. Tvrdí, že *„Boko Haram je islámskou revolucí, která má vliv nejen na severní část Nigérie, ale která se rozšíří napříč všemi 36 státy. Boko Haram je odnoží Al-Kaidy, kterou uznáváme a plně respektujeme. Podporujeme Usáma bin Ladina a budeme plnit jeho příkazy v Nigérii, dokud se země plně neislamizuje“* (Cook

2011: 14). V další části projevu se věnuje budoucímu směřování Boko Haram. Hovoří zde o zahájení džihádu v Nigérii, který žádné síly na zemi nezastaví. Jejich cílem bude islamizovat Nigérii a zavést právo šaría do všech koutů země. Také slibuje trestat a zabíjet všechny nezodpovědné politické představitele a nevěřící v Nigérii (Cook 2011:15).

Po něm se do čela skupiny dostal Abubakar Shekau, který byl mnohem radikálnější než byl Yusuf. Pod jeho vedením prošla skupina obrovskou změnou. Transformovaly se taktiky útoku, přešlo se od útočení mačetami a nájezdů na motorkách k cílenému zabíjení automatickými zbraněmi a sebevražednými útoky (Walker 2012). Dále začalo Boko Haram zabírat části území a vytvářet městské državy, které měly později přispět ke zrealizování chalífátu. K tomu také v srpnu 2014 došlo, když ho Shekau na zabraných územích vyhlásil. Útoky byly cílené na různé terče, ať už náboženského, vojenského nebo civilního charakteru. Především se jednalo o útoky na policejní stanice, věznice, státní instituce, ale také probíhaly atentáty na prominentní křesťanské osoby a nesprávné muslimy. Přepadáváním vojenských objektů a policejních stanic si obstarávali zbraně a útoky na banky si opatřovali finanční zdroje. Nájezdy na věznice osvobozovali své zajaté společníky (Political Geography Now 2014).

Bezpečnostním problémem se Boko Haram stala od roku 2009, jelikož tato sekta rozšířila své útoky i na mezinárodní objekty a cíle, například na budovy Organizace spojených národů v Abuji. Také se v té době zjistilo, že členové Boko Haram mnohdy absolvují školení v oblasti výroby bomb a dalších teroristických praktik u různých skupinových odnoží teroristické organizace Al-Kaidy (Forest 2012).

Hnutí Boko Haram je ve svých útocích velmi vynalézavé a často své taktiky mění. Terčem jejich útoků bývají vzdělávací a zdravotnická zařízení, herny, bary, vojenské objekty a bezpečnostní síly. Poslední dva zmiňované bývají napadány jako odplata za vraždu Muhammeda Yusufa. Jako nejčastější typ boje využívají sebevražedných útoků, a to v kostelech, vládních budovách, vojenských základnách apod. Kostely jsou

napadány nejvíce v neděli nebo o křesťanských svátcích, např. o Velikonocích nebo o Vánocích, aby došlo k největšímu počtu úmrtí. V roce 2014 začaly také s únosy lidí. K největšímu počtu unesených došlo v dubnu, kdy bylo uneseno 219 šolaček z internátní školy v Chiboku. Některým se podařilo utéct, jiné byly provdány za bojovníky Boko Haram nebo prodány do otroctví. Na podzim roku 2014 se zjistilo, že Boko Haram má také svoje ženské křídlo v čele s Hafsat Bako. Ženy nejsou tak pečlivě kontrolovány a snadno skryjí výbušniny pod šaty. Nigerijská armáda doposud nezavedla žádná bezpečnostní opatření ve všech nigerijských školách a místní přestávají věřit, že je armáda dokáže ochránit (Cook 2014: 13-15).

6 Nigérie jako rozpadlý stát?

V této kapitole budu pomocí kritérií uvedených v teoretické části zkoumat, zda se Nigérie dá počítat mezi rozpadlé státy či ne. Jak již bylo uvedeno, jednou z nejdůležitějších funkcí státu je udržení bezpečnosti. V tomto bodě dosahuje Nigérie v nejnovějším hodnocení Fragile States Index jednoho z nejhorších výsledků. Uvnitř státu probíhá paralelně po mnoho let hned několik konfliktů, které měly v průběhu času tendenci mnohokrát eskalovat a de-eskalovat.

6.1 Konflikty

6.1.1 Definice konfliktu

Institut pro výzkum míru a konfliktů v Uppsale (Department of Peace and Conflict Research, Uppsala University) ozbrojený konflikt definuje jako situaci, ve které je použito ozbrojeného násilí mezi dvěma stranami, přičemž jedna ze stran je vládou státu, a při které ročně přijde v boji o život alespoň 25 obětí (Uppsala Universitet 2016).

Podle Stockholmského Institutu mezinárodního mírového výzkumu (Stockholm International Peace Research Institute – SIPRI) je ozbrojený konflikt řazen podle počtu obětí za určité časové období do tří kategorií – malý ozbrojený konflikt, středně ozbrojený konflikt a válka. Jako malý ozbrojený konflikt se bere konflikt, ve kterém v boji zahyne během každého roku konfliktu více než 25 osob, ale v průběhu celého konfliktu méně než 1000 osob. Pro středně ozbrojený konflikt platí, že během každého roku konfliktu padne více než 25 a méně než 1000 osob, ale v průběhu celého konfliktu množství obětí přesáhne 1000. Jako válka je konflikt považován, je-li počet padlých větší než 1000 během každého roku konfliktu (SIPRI 2016).

6.1.2 Konflikt mezi Hnutím za osvobození delty Nigeru, Ijawy a vládou

Po konci studené války proběhl výraznější konflikt v roce 1998 mezi Hnutím za osvobození delty Nigeru (MEND), Ijawy a vládou. Jednalo se o to, že Ijawské

povstalecké skupiny si mezi sebou a vládou rozdělily výnosy z ropy, což v regionu Delta Nigeru vyústilo v násilí. Docházelo k mnoha útokům na ropná zařízení v Deltě, kterým se snažily zabránit bezpečnostní síly. Také proběhlo několik únosů lidí a ropných plavidel a mnoho lidí bylo v konfliktu zabito. Dalším problémem byl vysoký počet vysídlených osob. Spor se o něco zmírnil, když prezident Umaru Yar'Adua navrhl amnestii pro ozbrojence Deltu Nigeru, kteří složí zbraně a budou se podílet na nápravě země do 4. října. Od června do října přijalo tuto nabídku 8 vůdců hnutí, ke kterým se přidalo 3200 jejich bojovníků. V listopadu však aktivity zbývajících MEND radikálů pokračovaly. Prováděli útoky na ropovody, což snižovalo produkci ropy. Boje probíhaly ještě v dalším roce, ale po smrti vůdce Johna Toga se bojovníci vzdali a předali zbraně armádě (HIIK 2016).

6.1.3 Konflikt mezi Boko Haram a vládou

Jeden z nejhorších konfliktů, který trvá až dodnes, začal v roce 2004. Vypukl v severní Nigérii a týkal se islamistické sekty Boko Haram vedenou Ustazem Mohammedem Yusufem a vládou. Boko Haram je teroristická skupina, která vznikla v roce 2002. Zastává radikální postoj proti západnímu vzdělání a chtěla zavést právo šaría po celé Nigérii. Právě to vedlo ke vzniku konfliktu. Vláda nepřijala jejich požadavky a stovky následovníků s mačetami, loveckými puškami a benzínovými bombami zničily policejní stanice v Bauchi. Vláda poté vedla mnoho odvetných střetů, ty se ale nikdy neobešly bez spousty mrtvých civilistů. Násilí probíhalo nejčastěji ve státě Borno, ve kterém mají Boko Haram své sídlo. Konflikt se posléze přelil i do sousedních států nigerijské federace, do Yobe, Gombe a Kana. Nejčastějšími terči této sekty byly policejní stanice, kostely, mešity, ale i vězení, ze kterých se snažili osvobodit své přívržence. V roce 2009 byl vůdce Yosufa zadržen a následně, údajně při pokusu o útěk, zastřelen.

Od roku 2011 probíhá mezi sektou Boko Haram a vládou válečný stav v několika částech země, obzvláště v severovýchodní Nigérii. Boko Haram pokračovalo v cílených útocích na vojenská zařízení a civilní obyvatele, a na obou stranách docházelo

k několika tisícovým ztrátám na životech. V srpnu proběhl první sebevražedný útok hnutí Boko Haram, když auto naložené výbušninami narazilo do sídla OSN v hlavním městě Abuja. Bývalý prezident Obasanjo se snažil dosáhnout klidu zbraní a v září se sešel s jedním ze zakladatelů Boko Haram, Babakurou Alhajim Fuguem, aby prodiskutovali podmínky příměří. Fugu byl o pár dní později zastřelen a boje pokračovaly dál.

V roce 2012 bylo zabito nejméně 700 lidí a z bojů vzešlo tisíce vysídlených osob. Násilí se rozšířilo i do dříve nedotčených států – Edo, Kogi a Rivers States. Díky libyjské občanské válce islamisté získali přístup k těžkým zbraním, které využívali pro svoje útoky. Od ledna docházelo k útokům na křesťany, žijící v severní oblasti a mnoho jich bylo zabito. Křesťané vedli odvetné útoky a také armáda vedla boje proti bojovníkům Boko Haram.

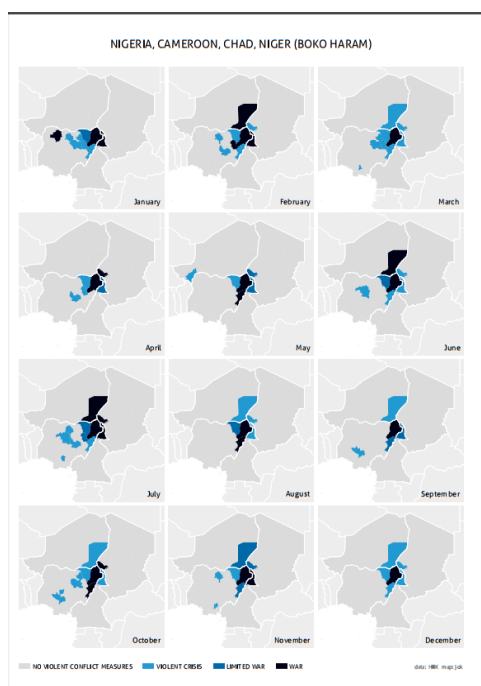
V roce 2013 bylo usmrceno více než 1500 osob a tisíce jich bylo vyhnáno ze svých domovů. Stále docházelo k zabíjení obchodníků na tržnicích, kteří neprodávali pouze halal-maso¹, únosům civilistů i na území Kamerunu, útokům na věznice, policejní stanice, kostely, atp. Vláda se snažila Boko Haram zastavit vojenskými zásahy v severovýchodní Nigérii a nálety na domnělá místa úkrytu členů Boko Haram.

V roce 2014 přišlo o život více než 10 000 lidí a vzešel 1 milion vysídlených osob. Nejvíce bojových akcí probíhalo ve státech Borno, Yobe a Adamawa, ale aktivity Boko Haram byly cílené také do států Plateau a Kano. V únoru zaútočilo hnutí Boko Haram na město Kanduga v Bornu a mnoho domů bylo srovnáno se zemí. Zde poprvé bojovníci Boko Haram vyvěsili černou vlajku, značící jejich území. V květnu se konal summit v Paříži, na kterém se sešli představitelé Nigérie, Kamerunu, Nigeru, Beninu, Čadu a Francie a domluvili se na spolupráci v ochraně vzájemných hranic. V srpnu obsadili členové Boko Haram několik vládních budov a 24. 8. Vyhlásil vůdce Abubakar Shekau na zabraných územích chalífát.

¹ Maso ze zvířete, které bylo zabito v souladu s muslimskou vírou.

Rok 2015 byl doposud nejkrvavějším ze všech. Válka přinesla více než 12 000 obětí a 2,4 miliony vnitřně vysídlených osob a uprchlíků. V tabulce 2 jsou vidět proměny intenzity konfliktu v průběhu roku. Nejvíce bouřlivým měsícem byl únor a červenec. V tomto roce už regulérně probíhala válka také na území Čadu, Kamerunu a Nigeru. Nigérie, Kamerun, Benin, Čad a Niger v rámci mezinárodního Join Task Force (MNJTF) zabraly zpátky některá území, která byla držena Boko Haram od července 2014. Po pobídce Abu Bakra al-Baghdadiho dali bojovníci Boko Haram slib věrnosti Islámskému státu a stali se tak Západní africkou provincií islámského státu (HIK 2016).

Tabulka 2: **Proměny intenzity konfliktu v průběhu roku 2015 na území Nigérie, Kamerunu, Čadu a Nigeru v důsledku působení Boko Haram**

Poznámka: Převzato z (<http://www.hiik.de/de/konfliktbarometer/>, 22. 4. 2016).

6.1.4 Konflikt mezi fulanskými pastevcí a tivskými a beromskými farmáři

Konflikt mezi křesťanskými farmáři z kmenů Tiv a Berom a muslimskými kočovnými pastevcí z kmene Fulani probíhá již od vyhlášení nezávislosti. Hlavním důvodem konfliktu byly spory, týkající se orné půdy. Příčinou desertifikace v Sahelské

oblasti došlo ke zmenšení úrodné plochy a pastevci odmítli farmářům přenechat pastviny, které zde zabrali a které využívají pro svůj dobytek. Důležitou roli v konfliktu hrají také rozdíly, týkající se politických, etnických a náboženských problémů. Do válečného stavu rozbroje vyeskalovaly v roce 2012. Násilí probíhá téměř denně, nejvíce ve státech Kaduna, Plateau, Adamawa, Zamfara a Benue. Bojující strany proti sobě používají mačety, pušky, AK-47 a pistole. V průběhu let proběhlo několik pokusů o mírovou dohodu, žádná však dlouho nevydržela. V roce 2012 dosáhly počty mrtvých 600 a 15 000 uprchlo ze svých domovů. V roce 2013 bylo zabito 2000 lidí a vzešlo 30 000 vysídlených osob. V roce 2014 padlo v bojích více než 2500 obětí a 300 000 lidí uniklo. V roce 2015 se násilí přelilo do dalších států – do Benue, Kogi, Oyo, Ogunu, Taraby a hlavního města Abuja. Zabito bylo 1400 civilistů a 300 000 lidí opustilo své domovy (HIIK 2016).

6.1.5 Konflikt mezi severem a jihem

Desetiletí dlouhé napětí mezi severní a jižní částí Nigérie eskalovalo v roce 2011 k válce. Po smrti prezidenta Umaru Yar'Adua z kmen Fulani ze severního státu Katsina ho vystřídal ve funkci Goodluck Jonathan z Deltu Nigeru. Třenice mezi severany a jižany vznikly po Jonathanově kandidatuře na prezidenta v roce 2011. V zemi probíhalo několik násilných protestů proti Jonathanovi a kvůli nepokojům musely být volby dvakrát odloženy. Volby, konané 9. 4. byly doprovázeny bombovými útoky a atentátem na místního politika v Bornu. Zvítězil v nich Jonathan s 59 % hlasy a i přes neoprávněná obvinění z podvodu se stal prezidentem. Situace se znovu vyostřila v roce 2014, kdy se znovu rozhodovalo o kandidatuře na prezidenta. PDP navrhovala jako kandidáta opět Goodluck Jonathana, APC vybrala jako svého zástupce Muhammadu Buhariho z Katsiny, který měl silnou podporu na muslimském severu. Během celého roku probíhaly násilné střety. V roce 2015 se před volbami konaly různé rebelie, docházelo k útokům na členy politických stran a docházelo k únosům volebních komisařů. Během voleb bylo zabito kolem 200 lidí. Na konci března zvítězil jednoznačně Mahamadu Buhari a situace se uklidnila (HIIK 2016).

7 Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, zda se Nigérie řadí mezi rozpadlé státy. Podle mého názoru je zřejmé, že Nigérie dlouhodobě nespĺňuje funkce moderního státu, pokud je kdy splňovala. Jak již bylo v práci zmíněno, Robert Rotberg popisuje rozpadlý stát jako nebezpečné území s krajně napjatými vztahy mezi obyvateli, na němž ostře soupeří ozbrojené skupiny. V tomto ohledu by Nigérie popisu rozpadlého státu odpovídala. To dokládá také ukazatel Fragile States Index, který Nigérii staví do první dvacítky nejkritičtějších států. Při zkoumání posledních deseti let je vidět u Nigérie zhoršení téměř u všech indikátorů. Nejhuře je na tom v oblasti bezpečnosti a u indikátoru meziskupinové nenávisti. V Nigérii se nachází tolik rozdílných skupin, že je ku podivu, že stále drží pohromadě. Na severu dominují muslimové, na jihu křesťané, žije zde více než 250 etnických skupin, lišících se od sebe barvou pleti, rodnou řečí, vzdělaností, mírou bohatství i názory.

Max Weber praví, že silný stát by měl být schopen vyhradit si na svém území monopol na užití fyzického násilí. V Nigérii užívá fyzického násilí, aniž by bylo nějak potrestáno, spousta nevládních ozbrojených skupin. Souběžně v Nigérii probíhají konflikty mezi islámským fundamentálním hnutím Boko Haram a vládou na severovýchodě země, muslimskými pastýři a křesťanskými farmáři fragmentovaně po celé Nigérii, hnutím za osvobození delty Nigeru (MEND) a vládou na jihovýchodě a třenicemi mezi muslimským severem a křesťanským jihem. Jelikož tyto konflikty probíhají na území Nigérie již několik desítek let, místy přerostly dokonce až ve válku, je zde očividné, že vláda se situací nezvládá poradit nebo na to nemá dostatečné kapacity.

Jedním z rysů silného státu je zajištění hranic proti vnějším hrozbám. Nigérie se vnějším hrozbám bránit nemusí, protože ji ohrožují skupiny uvnitř země. Ročně přijde o domov kvůli aktivitám Boko Haram statisíce lidí, ze kterých se stanou vnitřně vysídlené osoby, a tisíce jich přijde o život. Stát tedy není schopen zajistit bezpečnost na celém svém území a tím pádem ho ani celé nedokáže kontrolovat. Na území města

Gwoza vyhlásil v roce 2014 vůdce Boko Haram Abubakar Shekau chalífát a také jihovýchod země má své zkušenosti se separatismem. V roce 1967 vyhlásil Ojukwu, tehdejší vojenský důstojník, na východním území samostatnou republiku Biafru, což rozpoutalo občanskou válku. Po dvou a půl letech se vládě podařilo celistvost státu udržet.

Dalším důležitým faktorem je také míra porušování lidských práv. Ženy nemají život v Nigérii lehký, i přesto, že jsou práva žen zakotvená v ústavě. Na severu země, kde platí právo šaría, je s ženami mnohdy zacházeno jako s majetkem. Lidská práva jsou porušována také při výsleších na policejních stanicích. Využívá se praktik mučení, týrání, znásilňování apod.

Nepříznivým indikátorem je také míra korupce. Korupce se nigerijské vládě nikdy nedařilo efektivně potírat, proto se v roce 2015 umístila v Indexu vnímání korupce na 136. místě z celkových 168 míst.

V průběhu historie se na vládnoucích pozicích vystřídala spousta představitelů. Od získání nezávislosti došlo k několika převratům, které vždy do čela dosadily generála a vojenskou vládu. Až v posledních letech se situace mění k lepšímu a k převratu již téměř dvacet let nedošlo. Obyvatelé si začínají zvykat na demokratický režim, a po posledních volbách roku 2015 mají pocit, že tímto způsobem dokážou něco změnit. Současný prezident Muhammadu Buhari byl zvolen hlavně díky jeho kampani, ve které sliboval porážku Boko Haram, jimiž se minulý prezident Goodluck Jonathan podle obyvatel nezabýval tolik, kolik by měl.

Po prostudování všech získaných informací musím konstatovat, že Nigérie nemá daleko k tomu, stát se rozpadlým státem. Kdyby šlo jen o oblast bezpečnosti, nepochybně by mezi rozpadlé státy patřila. Sebevražedné útoky, střílení do lidí, vypalování vesnic a kostelů, zabíjení mačetou a únosy civilistů jsou téměř na denním pořádku. Vláda proti tomu nedokáže dostatečně bojovat, a o život přichází každý den desítky lidí a stovky obyvatel nuceně opouští své domovy. Důvodem může být to, že zde není potřeba porazit pouze jednoho agresora, ale ozbrojených skupin je hned

několik. Největší hrozbou však zůstávají bojovníci Boko Haram, kteří mají na svědomí nejvíce obětí.

V Nigérii však v posledních letech pravidelně probíhají prezidentské volby i volby do Národního shromáždění, což by se v rozpadlém státě dít nemohlo. Plusem je také to, že i přes separatistické pokusy v průběhu existence Nigérie stále drží celistvost. Nigérie se zotavuje také po ekonomické stránce a s vydáním nového plánu průmyslové revoluce v roce 2014 se v budoucnu očekává růst HDP až na 10 %. Docházím tedy k závěru, že Nigérie nesplňuje všechna kritéria rozpadlého státu, ale kvůli aktivitám Boko Haram a dalším ozbrojeným skupinám nemá k rozpadu daleko.

8 Seznam použité literatury a pramenů

Baldauf, S. (2012). *What is Nigeria's Boko Haram? 5 things to know*. [online]. In: <http://www.csmonitor.com/World/Africa/2012/0112/What-is-Nigeria-s-Boko-Haram-5-things-to-know/Who-are-they>, 16. 4. 2016

BusinessInfo (2015). *Nigérie: Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled*. (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nigerie-zakladni-charakteristika-teritoria-19118.html>, 18. 4. 2016).

Cook, D. (2011). *Boko Haram: A Prognosis* [online]. In: <http://bakerinstitute.org/research/boko-haram-a-prognosis/>, 15. 4. 2016, (James A. Baker III Institute for Public Policy Rice University).

Cook, D. (2014). *Boko Haram: The new Islamic State in Nigeria* [online]. In: <http://bakerinstitute.org/research/boko-haram-new-islamic-state-nigeria/>, 15.4 2016).

Cook, D. (2011). *The Rise of Boko Haram in Nigeria*. Combating Terrorism Center, 26. 9. 2011 (<https://www.ctc.usma.edu/posts/the-rise-of-boko-haram-in-nigeria>, 16. 4. 2016).

Forest, J. (2012). *Confronting the Terrorism of Boko Haram in Nigeria* [online]. In: http://www.jamesforest.com/wp-content/uploads/2012/06/Boko_Haram_JSOU-Report-2012.pdf , 25. 3. 2016, (Florida: The JSOU Press).

Fund for Peace (2016). *Fragile States Index 2015*. (<http://fsi.fundforpeace.org/rankings-2015>, 16. 3. 2016).

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016). *HIK Conflict Barometer 2009* (http://hiik.de/exhibit_09/, 5. 4. 2016).

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016). *HIK Conflict Barometer 2013* (http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2013.pdf, 5. 4. 2016).

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016). *HIK Conflict Barometer 2014* (http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2014.pdf, 8. 4. 2016).

Heidelberg Institute for International Conflict Research (2016). *HIK Conflict Barometer 2015* (http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2015.pdf, 8. 4. 2016).

Jackson, R. (1982). *Why Africa's Weak States Persist: The Empirical and the Juridical in Statehood*. *World Politics*, 35, s. 1-24.

Jihlavec, J. (2007). *Taxonomie slabé státnosti*. In: Waisová, Š., *Slabé státy. Selhání, rozpad a obnova státnosti* (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 19-35.

Klíma, V. (2003). *Stručná historie států. Nigérie* (Praha: Libri).

Le Van, C. – Ukata, P. (2012). *Countries at the Crossroads 2012: Nigeria*. Freedom House (<https://freedomhouse.org/sites/default/files/Nigeria%20-%20FINAL.pdf>, 25. 4. 2016).

Messner, J. (2015). *Fragile States Index 2015: The Book*. Fund for Peace, 17. 6. 2015. (<http://library.fundforpeace.org/fsi15-report>, 16. 3. 2016).

Newman, E. (2009). *Failed States and International Order: Constructing a PostWestphalian World*. *Contemporary Security Policy*. 30 (3), 421-443.

Political Geography Now (2014). *War in Nigeria: Map of Boko Haram Control* (<http://www.polgeonow.com/2014/09/war-in-nigeria-map-of-boko-haram.html>, 22. 4. 2016).

Remešová, O. (2014). *O státech nestátech: Klasifikace slabé státnosti*. *Global politics*, 1. 10. 2014 (<http://www.globalpolitics.cz/clanky/o-statech-nestatech-klasifikace-slabe-statnosti>, 2. 3. 2016).

Rosůlek, P. (2007). Nigérie – problémy a perspektivy „etnické“ federace. In: Waisová, Š., *Slabé státy. Selhání, rozpad a obnova státnosti* (Plzeň: Aleš Čeněk), s. 209-234.

Rotberg, R. (2003). *When States Fail: Causes and Consequences* (Princeton: Princeton University Press).

Šmíd, T. - Vaďura, V. (2009). *Teoretické vymezení a konceptualizace fenoménu slabých a selhávajících států*. *Mezinárodní vztahy* 44 (2). (Praha: Ústav mezinárodních vztahů Praha), s. 44-64.

Transparency International (2016). *Corruption by Country / Territory* (<https://freedomhouse.org/sites/default/files/Nigeria%20-%20FINAL.pdf>, 25. 4. 2016).

Uppsala Universitet (2016). *Definition of Armed Conflict* (http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/definition_of_armed_conflict/, 12. 3. 2016).

Waisová, Š. (2007). *Slabé státy. Selhání, rozpad a obnova státnosti* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Walker, A. (2012). *What is Boko Haram* [online]. United States Institute of Peace (www.usip.org/files/resources/SR308.pdf, 21. 4. 2016).

Weber, M. (1969). *Výbor z díla* (Praha: Vysoká škola politická ÚV KSČ).

Zartman, W. (1995). *Introduction: Posing the Problems of State Collapse*. In: Zartman,W., *Collapsed States. The Disintegration and Restoration of Legitimate Authority* (London: Lynne Rienner Publishers), s. 1-15.

9 Résumé

The aim of this bachelor thesis is to find out if Nigeria is failed state. The study consists of two parts. The first one is theoretical part and its focused on the interpretation of the fundamental terms – what is modern state, what is failed and collapsed state according to Rotberg, Waisová, Zartmann.. And then this thesis analysis Nigeria on the basis of the social, economic and political and military indicators of the Fragile States Index.

The second part will be dedicated to history, current situation in Nigeria, creation of Islamist group Boko Haram and conflicts in Nigeria. At the end I will compare conclusions with the theoretical part to find out if Nigeria is a failed state.